

Sygn. akt **III AUa 1801/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Cyran

del. SSO Izabela Halik

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2015 r. w Poznaniu

sprawy **R. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji R. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 14 lipca 2014 r. sygn. akt VIII U 5189/13

oddala apelację.

del. SSO Izabela Halik	SSA Marta Sawińska	SSA Ewa Cyran
------------------------	--------------------	---------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.10.2013r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił **R. K.** przyznania prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmówił przyznania emerytury, ponieważ odwołujący nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach, wynoszącego 15 lat na dzień 31.12.1998r.

Od powyższej decyzji z zachowaniem ustawowego trybu i terminu odwołał się ubezpieczony R. K., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie emerytury.

W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że pracował w szczególnych warunkach w okresie od dnia 01.07.1986r. do 31.10.1998r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. na stanowisku kierownika oddziału i kierownika zakładu, określonym

w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 24, 25 i w Dziale IX, poz. 2. Ponadto odwołujący pracował w szczególnych warunkach w okresie od dnia 01.04.1983r. do 30.06.1986r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku majstra budowy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie i powołując argumenty przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 14 lipca 2014 r. wydanym w sprawie VIII U 5189/13 Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (R. K.).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Odwołujący R. K. urodził się w dniu (...), wiek (...) lat ukończył w dniu 24.02.2011r., z zawodu jest technikiem budowlanym.

Na dzień 01.01.1999r. odwołujący udowodnił łącznie 31 lat i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresy składkowe w ilości 30 lat, 9 miesiące i 29 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 2 miesiące i 26 dni. Odwołujący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W okresie od dnia 01.04.1983r. do 30.06.1986r. odwołujący był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku majstra budowy.

W okresie od dnia 01.07.1986r. do 31.10.1998r. odwołujący był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownika oddziału, kierownika zakładu.

W aktach osobowych odwołującego na karcie nr (...) wskazano zakres jego obowiązków w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P.. Poza nadzorem nad wykonywaniem obowiązków służbowych przez podległych pracowników odwołujący zajmował się sporządzaniem corocznych planów finansowo – rzeczowych i przedkładaniem ich zarządowi do zatwierdzenia, prowadził dokumentację administracyjno – finansową i sprawozdawczą Zakładu, sprawował zarząd nad budynkami, urządzeniami i sprzętem technicznym powierzonym Zakładkowi, organizował szkolenia z zakresu przepisów BHP i P.POŻ w Zakładzie oraz kontrolował ich przestrzeganie.

Odwołujący dziennie poświęcał pracy biurowej, wynikającej z zakresu jego obowiązków od 1 h do 1,5 h.

R. K. nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. i w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K..

W dniu 18.09.2013r. ubezpieczony R. K. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie emerytury w wieku (...) lat w związku z pracą w szczególnych warunkach. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwa potwierdzające okresy zatrudnienia. Analizując przedłożoną dokumentację oraz dokumentację złożoną przez wnioskodawcę w sprawie o kapitał początkowy organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy wskazał i ocenił zgromadzony materiał dowodowy na podstawie, którego ustalił powyższy stan faktyczny i stwierdził, że spór w sprawie dotyczył kwestii czy odwołujący spełnił wymagane warunki, aby uzyskać prawo do wcześniejszej emerytury, w szczególności czy legitymuje się 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Tym samym należało ustalić czy praca, jaką wykonywał odwołujący w okresie od dnia 01.04.1983r. do 30.06.1986r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. i w okresie od dnia 01.07.1986r. do 31.10.1998r. w (...)Przedsiębiorstwie (...) w P. była pracą w szczególnych warunkach.

Odwołujący podnosił, że pracował w szczególnych warunkach w okresie od dnia 01.07.1986r. do 31.10.1998r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. na stanowisku kierownika oddziału i kierownika zakładu, określonym w Wykazie A, Dziale

XIV, poz. 24, 25 i w Dziale IX, poz. 2. Ponadto odwołujący podnosił, że pracował w szczególnych warunkach w okresie od dnia 01.04.1983r. do 30.06.1986r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku majstra budowy.

W toku postępowania Sąd ustalił, że w okresie od dnia 01.07.1986r. do 31.10.1998r. w (...) Przedsiębiorstwie(...)w P. odwołujący nie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, przez 8 godzin dziennie w szczególnych warunkach na stanowisku na stanowisku kierownika. Mianowicie odwołujący zajmował się również sporadycznie oczyszczaniem ścieków i filtrów otwartych. Odwołujący kierował robotami, zdarzało się, że odwołujący razem z innymi pracownikami roznosił i montował rury. Odwołujący w ramach swoich obowiązków przychodził na miejsce pracy innych pracowników i przyglądał się jak są wykonywane poszczególne prace. Odwołujący wyjeżdżał również z ekipami budowlanymi w teren. Zdarzało się, że odwołujący siadał za maszyną i wykonywał taką samą pracę jak pozostali pracownicy. Odwołujący przychodził do pracowników i informował ich, że np. kolektor jest zapchany, wtedy zalecał przygotowanie narzędzi i urządzeń i szedł na miejsce awarii. Odwołujący patrzył jak pracownicy wykonują zleczone im prace, a jedynie sporadycznie zdarzało się, że pomagał fizycznie innym pracownikom. Zdarzało się, że odwołujący wychodził z innymi pracownikami do miasta na obchód i kontrolował z nimi urządzenia. Odwołujący wykonywał różne czynności. Ponadto w aktach osobowych odwołującego na karcie nr (...) wskazano zakres jego obowiązków w (...) Przedsiębiorstwie (...)w P.. Poza nadzorem nad wykonywaniem obowiązków służbowych przez podległych pracowników odwołujący zajmował się sporządzaniem corocznych planów finansowo – rzeczowych i przedkładaniem ich zarządowi do zatwierdzenia, prowadził dokumentację administracyjno – finansową i sprawozdawczą Zakładu, sprawował zarząd nad budynkami, urządzeniami i sprzętem technicznym powierzonym Z., organizował szkolenia z zakresu przepisów BHP i P.POŻ w Zakładzie oraz kontrolował ich przestrzeganie. Odwołujący dziennie poświęcał pracy biurowej, wynikającej z zakresu jego obowiązków od 1 h do 1,5 h.

Charakter wszystkich powyższych czynności, wykonywanych przez odwołującego w okresie od dnia 01.04.1983r. do 30.06.1986r. i w okresie od dnia 01.07.1986r. do 31.10.1998r. nie znajduje odzwierciedlenia w wykazie stanowisk pracy, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). A ponadto praca kierownika nie jest jedyną pracą, jaką odwołujący wykonywał w spornym okresie od dnia 01.07.1986r. do 31.10.1998r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P..

Odwołujący wykonywał różne prace, które można zakwalifikować, jako prace w szczególnych warunkach, jednak nie wykonywał ich stale. Warunkiem zaś uznania zatrudnienia w szczególnych warunkach jest wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że nie wszystkie prace wykonywane przez odwołującego były pracami w szczególnych warunkach., a nadto odwołujący nie sprawował bezpośredniego nadzoru nad pracami wykonywanymi w zakładzie. Jeśli nawet przyjąć, że odwołujący sprawował taki nadzór nad pracownikami, to nie spełniał on podstawowego warunku wykonywania tej pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Ustaleń tych odwołujący nie kwestionował. Odwołujący przyznał, że dziennie poświęcał pracy biurowej, wynikającej z zakresu jego obowiązków od 1 h do 1,5 h.

Na okoliczność pracy w szczególnych warunkach w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. odwołujący nie przedstawił świadków. Zatem Sąd uznał, że odwołujący nie pracował w szczególnych warunkach w okresie od dnia 01.04.1983r. do 30.06.1986r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy, przez 8 godzin dziennie na stanowisku majstra budowy.

Z uwagi na powyższe, mimo, iż odwołujący spełniał pozostałe warunki określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Okręgowy stwierdził, że jego wniosek należało oddalić, albowiem odwołujący nie spełnił ustawowego warunku 15 lat pracy w szczególnych warunkach, niezbędnego dla uzyskania prawa do emerytury.

Wyniki postępowania przed Sądem Okręgowym doprowadziły do analogicznych ustaleń jak te, które poczynił organ rentowy. Dlatego też Sąd Okręgowy dzieląc stanowisko organu rentowego na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł odwołujący R. K. reprezentowany przez fachowego pełnomocnika.

Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez uznanie, że praca wykonywana przez skarżącego nie była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku określonym w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 24 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze;
- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. polegające na dowolnej ocenie dowodów prowadzącej do błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, podczas gdy należycie oceniony materiał dowodowy prowadzi do wniosku, że istnieją podstawy do przyznania skarżącemu emerytury;
- naruszenie przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez dokonanie błędnej wykładni i tym samym uznanie, że skarżący nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe zarzuty na uwadze apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i przyznanie skarżącemu prawa do emerytury, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Nadto skarżący wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż bezsporne w przedmiotowej sprawie jest to, że odwołujący R. K. spełnia wymogi określone w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 – t.j.- dalej ustawa emerytalna), tj. osiągnął wiek emerytalny przewidziany w art. 32 cytowanej ustawy (24 lutego 2011 r. ukończył 60 lat), posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 cytowanej ustawy, tj. co najmniej 25 lat dla mężczyzn (łączy staż odwołującego wynosił 31 lat i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych) oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (patrz: art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej).

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm. – dalej rozporządzenie, albo rozporządzenie z 7 lutego 1983 r.), które zachowuje moc obowiązującą również pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl § 2 ust. 1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Ust. 2 § 2 cyt. rozporządzenia stanowi, iż w/w okresy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (...).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki - osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia (zgodnie z § 3 cyt. rozporządzenia - 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Istotne jest, że zgodnie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Kwestia ta była wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który wyjaśniał, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., III UK 92/11, LEX nr 1215158).

Mając na uwadze powyższe przepisy oraz ustalenia dokonane przez Sąd Okręgowy, wskazać należy, iż właściwie Sąd I instancji zakreślił spór w przedmiotowej sprawie, który ograniczał się do zbadania, czy odwołujący R. K. w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 30 czerwca 1986 r. pracując w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. oraz w okresie od dnia 1 lipca 1986 r. do 31 października 1998 r. pracując w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez co legitymuje się, co najmniej 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach i spełnia tym samym wszystkie przesłanki do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury zgodnie z wskazanymi powyżej przepisami.

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy stwierdził, że wyniki prowadzonego postępowania doprowadziły go do analogicznych ustaleń jak te, które poczynił organ rentowy – tj. brak jest podstaw do przyjęcia, że odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W ocenie Sądu Okręgowego R. K. nie wykazał, że w okresie pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. nadzorował tylko i wyłącznie pracowników wykonujących prace w warunkach szczególnych, bowiem z poczynionych przez Sąd ustaleń wynikało, że nadzorował on także innych pracowników, a nadto do zakresu jego obowiązków należał szereg czynności administracyjnych.

Z kolei apelujący R. K. w treści apelacji podkreślał, że zgromadzony materiał dowodowy daje podstawy do przyjęcia, że w czasie swojego zatrudnienia w okresie od dnia 1 lipca 1986 r. do 31 października 1998 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę określoną w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 24 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., tj. kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Z kolei w treści odwołania od decyzji organu rentowego R. K. wskazywał, że w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 30 czerwca 1986 r. wykonywał prace określoną w wykazie C stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny, po przeanalizowaniu treści zgromadzonego materiału dowodowego i zarzutów podniesionych w apelacji stwierdza, iż argumenty podnoszone w apelacji nie znajdują uzasadnienia.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, że odwołujący wnosil o uznanie dwóch okresów pracy, tj. okresu od 1 kwietnia 1983 r. do 30 czerwca 1986 r. oraz okresu od dnia 1 lipca 1986 r. do 31 października 1998 r., za okresy pracy w warunkach szczególnych. Okresy te po zsumowaniu dają łącznie ponad 15 letni staż pracy. Z uwagi na powyższe, postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie powinno skupiać się na wykazaniu, że zarówno w pierwszym, jak i w drugim wskazanym przez odwołującego okresie wykonywał on pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Tymczasem praktycznie całe postępowanie dowodowe prowadzone przed Sądem Okręgowym skupiało się wyłącznie na wykazaniu, że odwołujący w latach od 1.07.1986 r. do 31.10.1998 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Jednakże, co należy mieć na uwadze, bez uwzględnienia pierwszego okresu spornego, nawet gdyby odwołujący wykazał, że w latach 1986-1998 pracował w szczególnych warunkach, wciąż nie będzie spełniał wymaganego przez ustawę warunku legitymowania się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie niezbędnym było zatem, aby poza wykazaniem, że okres pracy w latach 1986-1998 jest okresem pracy w szczególnych warunkach ustalenie, że okres pracy od 1 kwietnia 1983 r. do 30 czerwca 1986 r. był także okresem pracy w szczególnych warunkach.

Zważyć należy, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym został zgromadzony jedynie szątkowy materiał dowodowy dotyczący tego okresu, na podstawie którego nie sposób ustalić jaki był zakres obowiązków wykonywanych przez odwołującego w okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 30 czerwca 1986 r. Odwołujący nie otrzymał świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a na podstawie tylko i wyłącznie nazwy zajmowanego przez niego stanowiska pracy, nie sposób ustalić, czy rzeczywiście do zakresu jego obowiązków należało wykonywanie, bądź nadzorowanie pracy w szczególnych warunkach, bądź w szczególnym charakterze. W aktach sprawy jedynym dowodem odnoszącym się do powyższego okresu są akta osobowe odwołującego prowadzone przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w K.. Na przedmiotowe akta osobowe składa się między innymi: kwestionariusz osobowy odwołującego, wniosek o zatrudnienie podpisany przez odwołującego z dnia 28.03.1983 r., na którym znajduje się adnotacja Kierownika (...) Przedsiębiorstwa (...) w P., w której „wyraził on zgodę na zatrudnieniu odwołującego na stanowisku majstra budowy”, karty obiegowa zmiany z 6.04.1983 r. i z dnia 26.06.1986 r., w których jako stanowisko pracy wpisano „kierownik budowy”, umowa o pracę z dnia 1.04.1983 r., w której wskazano, że odwołujący został zatrudniony, jako „majster budowy”, opinia służbowa z dnia 04.07.1986 r., w której treści wskazano, że odwołujący był zatrudniony na stanowisku „majster /mistrz/ budowy”, świadectwo pracy (bez daty), w którym wskazano, że był zatrudniony na stanowisku „majster budowy”. Na podstawie powyższych dokumentów, nie sposób jednak ustalić, czy odwołujący wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Odwołujący w odwołaniu od decyzji organu rentowego z dnia 29.10.2013 r., podnosił, że wyżej wskazany okres był okresem pracy w szczególnych warunkach. Uzasadniając swoje stanowisko odwołujący powołał się na wykaz C rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., w którym w Dziale III zatytułowanym „Prace i stanowiska pracy w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” w pkt. 3 wskazano, jako stanowisko pracy zaliczane do prac w szczególnych warunkach, - „Majster, mistrz, brygadzista”.

Sąd Apelacyjny wskazuje, czego nie wyartykułował Sąd Okręgowy, że na podstawie wykazu C owszem można było określać stanowiska pracy, które uznawane były za pracę w warunkach szczególnych, jednakże możliwość powoływania się na ten wykaz była ograniczona w czasie. Wykaz ten został bowiem skreślony przez § 1 pkt 5 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 maja 1996 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1996 r. poz.63, nr 292). Oznacza to, że tylko do dnia 7 czerwca 1996 r. można było powoływać się na wykonywanie pracy ujętej w tymże wykazie.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny wskazuje, że skoro wykaz C nie obowiązuje i skoro odwołujący nie legitymuje się świadectwem pracy w warunkach szczególnych za tenże okres, to, aby można było zaliczyć mu ten czas do pracy w szczególnych warunkach, należałoby zbadać, czy odwołujący w ramach zakresu swoich obowiązków pełnił funkcje szeroko rozumianego dozoru inżyniersko – technicznego. Jeżeli bowiem dana osoba pracuje na stanowisku pracy wymienionym w wykazie A, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., Dział XIV, poz. 24, czyli sprawuje nadzór nad pracownikami pracującymi w szczególnych warunkach, to można uznać ją za osobę pracującą w warunkach szkodliwych. Okoliczność tą należy jednak wykazać, tymczasem nie można powyższego ustalić w przedmiotowej sprawie z uwagi na szątkowy materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu. Zważyć należy, że odwołujący wskazywał, że nie ma możliwości wskazania świadka, który potwierdziłby zakres jego czynności w spornym okresie. Z uwagi na powyższe nie można było przyjąć, że w tym pierwszym spornym czasie odwołujący wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny wskazuje, iż gdyby zdarzyło się tak, że odwołujący znalazłby nowe dokumenty lub świadków, którzy potwierdziliby zakres wykonywanych przez niego obowiązków, może on w każdym czasie złożyć ponownie wnioski do organu rentowego ustalenie prawa do emerytury na podstawie powyżej cytowanych przepisów. Ustalenia dokonane bowiem przez Sąd w przedmiotowej sprawie w żadnym sposób nie wiążą organu rentowego na przyszłość. Gdyby zatem okazało się, że odwołujący dysponuje materiałem dowodowym pozwalającym dokonać odmiennych od powyższych ustaleń faktycznych, w każdym czasie na nowo może on złożyć wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że w przypadku drugiego spornego okresu, na badaniu, którego skupiło się postępowanie dowodowe prowadzone przez Sąd I instancji, zasadnie Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że w okresie od 1.07.1986 r. do 31.10.1998 r. odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zważyć należy, że treść poz. 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia, stanowi, że do prac w szczególnych warunkach zaliczana jest: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego właśnie przez zwrot "na oddziałach i wydziałach" uwidacznia się ratio legis tej regulacji, która w szczególności od pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego (wykonywanego na różnych szczeblach zarządzania) wymaga stałego i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy przebywania w środowisku pracy, w którym zatrudnieni są pracownicy wykonujący prace w szczególnych warunkach - ponieważ właśnie te warunki (a nie rodzaj wykonywanej przez nich pracy) zadecydowały o umieszczeniu ich pracy w wykazie. W konsekwencji w przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego, którzy w ramach swoich obowiązków przebywają także w czasie zmiany roboczej z dala od stanowisk pracy wymienionych w wykazie, nie sposób przyjąć, że wykonują oni pracę w warunkach szkodliwych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynika to z tego, że czynności kontrolne i nadzorcze powinny być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na wydziałach i oddziałach, na których podlegli pracownicy wykonują prace wymienione w wykazie A, załącznika nr 1 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Brak sprawowania stałego nadzoru nad pracownikami wykonującymi prace wskazane w wykazie, stanowi przesłankę negatywną do uznania, że ubezpieczony wykonuje pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy, Sąd Apelacyjny wskazuje, że z zgromadzonego materiału dowodowego, a przede wszystkim z treści zeznań przesłuchanych w sprawie świadków wynika, że odwołujący poza czynnościami nadzorczymi nad stanowiskami pracy wymienionymi w Dziale V rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. wykonywał także szereg innych czynności, zupełnie niezwiązane z nadzorowaniem prac w szczególnych warunkach. Zasadnie zatem w tym zakresie Sąd Okręgowy przyjął, że nie sposób było uznać okresu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P., za pracę w szczególnych warunkach, bądź w szczególnym charakterze. Sąd Apelacyjny podkreśla, że aby można było przyjąć, że odwołujący wykonywał czynności inżynieryjno – techniczne, czynności kontrolne i nadzorcze nad pracownikami pracującymi w szczególnych warunkach, powinien on pracować stale na wydziałach, na których podlegli mu pracownicy wykonywali prace wymienione w wykazie A, załącznika nr 1 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, że wydany przez Sąd Okręgowy wyrok odpowiada prawu, albowiem R. K. nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych, o czym szerzej była mowa wyżej, a zatem nie spełnił podstawowej przesłanki prawa do emerytury z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c. oddalił wniesioną apelację.

del. SSO Izabela Halik	SSA Marta Sawińska	SSA Ewa Cyran
------------------------	--------------------	---------------